

نگاهی به مصرف و تجارت جهانی

مس

مصرف جهانی مس طی سالهای
۱۹۷۷-۸۵

(۹,۹۴۴,۰۰۰ تن). مصرف مس در سال
۱۹۸۵ دچار کاهش شد لکن در مقایسه با
سال ۱۹۷۷ از افزایشی برابر با ۶/۳ درصد
برخوردار بود (به ۹,۶۳۱,۰۰۰ تن بالغ شد).

مصرف مس در قاره‌های مختلف طی
سالهای ۱۹۷۷ - ۸۶

در بین قاره‌های مختلف، بیشترین میزان
مصرف مس، مربوط به قاره آمریکا می‌گردد.^۲
(جدول ۱). البته رقم مصرف مس در قاره
اروپا نیز بسیار نزدیک به رقم مصرف مس
در قاره آمریکا است بطوریکه در سال ۱۹۸۶،
مصرف قاره آمریکا برابر با ۲,۸۱۶,۰۰۰ تن

در سال ۱۹۷۷، میزان مصرف مس در
جهان (شامل مس اولیه و مس ثانویه) جمعاً
به ۹,۰۵۶,۰۰۰ تن بالغ گردید. این مقدار
در مقایسه با رقم ۸,۵۳۶,۰۰۰ تن مربوط به
سال ۱۹۷۶، متضمن ۶ درصد افزایش
می‌باشد. مصرف جهانی مس در سالهای
۱۹۷۸ و ۱۹۷۹ نیز دچار افزایش شد
بطوریکه به ۹,۸۳۰,۰۰۰ تن در سال ۱۹۷۹
رسید. مصرف جهانی مس طی سالهای
۱۹۸۰ تا ۱۹۸۴ با نوسانات متعددی روبرو
گردید و در سال ۱۹۸۴ به بالاترین حد خود
طی سالهای مورد بررسی رسید

(1): CIPEC, *Statistical Bulletin 1933* (Paris: CIPEC Pub., July 1984), P.4.

(۲) بدلیل محدودیت‌های آماری، در مقایسه بین قاره‌های مختلف تنها از آمار مصرف کشورهای
سرمایه‌داری استفاده شده است و این مقایسه شامل آمار مصرف کشورهای سوسیالیستی نمی‌شود.

مصرف مس در کشورهای سرمایه‌داری و سوسیالیستی طی سالهای ۱۹۷۷ - ۸۶

در سال ۱۹۷۷، میزان مصرف مس کشورهای سرمایه‌داری به ۶,۸۷۴,۰۰۰ تن بالغ گردید که از مقدار زیاد شده حدود ۳۸ درصد آن سهم قاره آمریکا، ۱۹ درصد سهم قاره آسیا و ۴۰ درصد آن، سهم قاره اروپا بود (جدول ۱). در سال ۱۹۸۶، میزان مصرف مس کشورهای مذکور به ۷,۷۴۴,۰۰۰ تن فزونی یافت که از مقدار یاد شده، سهم قاره‌های آمریکا، آسیا و اروپا بترتیب برابر با ۳۶، ۲۵ و ۳۶ درصد گردیده است، کلاً در سالهای مورد بررسی، سهم قاره آمریکا عمده‌تر از روندی نزولی و سهم قاره آسیا از روندی صعودی برخوردار بوده است. سهم قاره اروپا نیز هر چند با نوسانات متعددی روبرو بود، لکن در نهایت دچار تنزل شده است. در طی سالهای ۱۹۷۷ - ۸۶ سهم کشورهای سرمایه‌داری از کل مصرف جهانی مس نیز بین ۷۴/۹ و ۷۷ درصد در نوسان بوده است. سهم مذکور با سهم تولید مس تصفیه شده کشورهای سرمایه‌داری از کل تولید جهانی همخوانی زیادی دارد چرا که حد نوسانات این سهم نیز بین ۷۴/۷ و ۷۶/۹ درصد بوده است. ضمناً در بین کشورهای سرمایه‌داری، ایالات متحده آمریکا، ژاپن، آلمان غربی، فرانسه، ایتالیا و انگلستان از عمده‌ترین مصرف‌کنندگان مس در سال ۱۹۸۶ محسوب می‌شوند.

و مصرف قاره اروپا نیز معادل با ۲,۸۰۳,۰۰۰ تن بوده است. لکن در سالهای قبل از ۱۹۸۶، اختلاف میزان مصرف این دو قاره در پاره‌ای از موارد چشمگیر بوده و حتی در اغلب موارد، این قاره اروپا بوده که حائز رتبه نخست گردیده است.

طی دوره مورد بررسی سهم قاره آمریکا از مصرف جهانی مس بین ۲۵ تا ۲۹/۵ درصد در نوسان بوده است. در بین کشورهای قاره آمریکا نیز مصرف کشورهای ایالات متحده آمریکا، برزیل و کانادا چشمگیر می‌باشد و کشور شیلی هر چند از تولیدکنندگان مهم مس در جهان است لکن میزان مصرف مس این کشور رقم قابل ملاحظه‌ای نیست. از سوی دیگر تفاوت رقم مصرف مس ایالات متحده آمریکا با دو کشور برزیل و کانادا نیز چشمگیر می‌باشد بطوریکه مصرف مس ایالات متحده آمریکا در سال ۱۹۸۶ برابر با ۲,۱۲۲,۰۰۰ تن بوده حال آنکه مصرف برزیل و کانادا بترتیب ۲۶۴,۰۰۰ و ۲۲۶,۰۰۰ تن را شامل می‌شده است.

قاره اروپا نیز از جمله مصرف‌کنندگان عمده مس جهان است. سهم مصرف مس این قاره از مصرف جهانی مس بین ۲۷/۹ و ۳۰/۴ درصد در نوسان بوده است. کشورهای آلمان غربی، فرانسه، ایتالیا، انگلستان، بلژیک، اسپانیا و سوئد، از جمله مصرف‌کنندگان عمده مس در قاره اروپا محسوب می‌شوند.

کشور مصرف کننده مس همانا یوگسلاوی است. کشور استرالیا نیز با ۱۱۷,۰۰۰ تن و کشور پرو نیز با ۳۸,۰۰۰ تن مصرف مس در سال ۱۹۸۶، در رده های دوم و سوم اهمیت قرار می گیرند. سپس نوبت به کشور شیلی با مصرف ۳۶,۰۰۰ تن می رسد. البته می باید توجه داشت که مصرف مس شیلی در تمامی سالهای مورد بررسی (باستثنای سالهای ۱۹۸۵ و ۱۹۸۶) همواره از میزان مصرف پرو بیشتر بوده و رقم اختلاف مصرف این دو کشور نیز رقم قابل توجهی بوده است.

پیش بینی روند آتی مصرف مس در جهان

براساس پیش بینی های بعمل آمده توسط «بانک جهانی» طی سالهای ۱۹۸۷ - ۲۰۰۰، نرخ رشد مصرف مس در کشورهای پیشرفته سرمایه داری سالانه برابر با یک درصد خواهد بود. بدیگر سخن: میزان مصرف مس در این کشورها، در سال ۱۹۹۰ برابر با ۶,۳۳۹,۰۰۰ تن، در سال ۱۹۹۵ معادل با ۶,۸۱۲,۰۰۰ تن و بالاخره در سال ۲۰۰۰ نیز برابر با ۷,۲۹۵,۰۰۰ تن می گردد. طی سالهای مذکور، نرخ رشد مصرف مس در کشورهای آمریکای شمالی سالانه ۱/۱

در بین کشورهای سوسیالیستی، شوروی از مهمترین مصرف کنندگان مس بشمار می آید. مصرف مس این کشور که در سال ۱۹۷۷ برابر با ۱,۲۹۰,۰۰۰ تن بود در سال ۱۹۸۵ به ۱,۳۰۵,۰۰۰ تن بالغ گشت. مصرف مس لهستان نیز از ۱۸۸,۰۰۰ تن در سال ۱۹۷۷ به ۲۰۵,۰۰۰ تن در سال ۱۹۸۵ فزونی یافت. مصرف مس یوگسلاوی نیز در سال ۱۹۸۶ برابر با ۱۴۵,۰۰۰ تن بود. کشور آلمان شرقی نیز از دیگر مصرف کنندگان عمده مس در بین کشورهای سوسیالیستی است که در سال ۱۹۸۵ حدوداً ۱۱۵,۰۰۰ تن مس مصرف نمود. روند مصرف مس در کشور چین و دیگر کشورهای سوسیالیستی آسیا، روندی صعودی داشته بطوری که از ۳۴۶,۰۰۰ تن در سال ۱۹۷۷ به ۴۴۶,۰۰۰ تن در سال ۱۹۸۶ افزایش یافته است.

مصرف مس در کشورهای عضو «سی پک» طی سالهای ۱۹۸۶ - ۱۹۷۷

در بین اعضای «سی پک»، مهمترین

(۱): پیش بینی های مذکور براساس آمار ارائه شده توسط «بانک جهانی» و براساس اطلاعات مندرج از نشریه ذیل صورت پذیرفته است:

جدول (۱): میزان مصرف مس در جهان طی سالهای ۱۹۷۷-۸۶.

واحد: هزار تن (فلز محتوی)

سال	۱۹۷۷	۱۹۷۸	۱۹۷۹	۱۹۸۰	۱۹۸۱	۱۹۸۲
سی یک : کل	۲۹۰	۳۲۰	۳۱۸	۳۱۸	۳۵۲	۳۲۲
استرالیا	۱۰۹	۱۲۷	۱۲۷	۱۲۸	۱۲۳	۱۳۱
نیلی	۴۸	۵۲	۴۹	۴۳	۳۹	۳۳
برو	۱۰	۱۰	۱۹	۱۹	۱۸	۲۱
یوگسلاوی	۱۱۸	۱۲۵	۱۱۹	۱۲۳	۱۲۹	۱۲۱
ژنبر	۳	۳	۲	۳	۱	۳
زامبیا	۲	۳	۲	۲	۲	۳
آفریقا (۲): کل	۸۵	۹۱	۹۴	۱۱۶	۱۱۳	۱۰۳
آفریقای جنوبی	۵۲	۶۰	۶۹	۹۰	۸۹	۸۱
آمریکا (۲): کل	۲۵۹۸	۲۸۱۵	۲۸۷۳	۲۵۶۵	۲۶۹۲	۲۲۷۱
برزیل	۲۱۴	۱۸۱	۲۲۳	۲۲۶	۱۷۹	۲۴۹
کانادا	۲۱۹	۲۵۰	۲۲۳	۲۰۹	۲۴۲	۱۵۹
ایالات متحده	۱۹۸۶	۲۱۹۳	۲۱۶۵	۱۸۶۸	۲۰۳۰	۱۶۶۴
آسیا: کل	۱۳۲۴	۱۴۸۸	۱۵۹۱	۱۴۶۸	۱۶۳۰	۱۶۰۸
ژاپن	۱۱۲۷	۱۲۴۱	۱۳۳۰	۱۱۵۸	۱۲۵۲	۱۲۲۳
کره جنوبی	۷۸	۷۴	۸۵	۸۴	۱۴۲	۱۳۲
تایوان	۴۸	۴۵	۷۰	۸۵	۹۲	۷۴
اقیانوسیه (۲): کل	۱۱۱	۱۲۸	۱۲۹	۱۳۰	۱۴۴	۱۳۲
اروپا (۲): کل	۲۷۵۶	۲۷۵۵	۲۸۲۶	۲۸۲۳	۲۶۷۳	۲۶۶۴
بلژیک	۲۹۵	۲۹۰	۳۰۳	۳۰۴	۲۶۰	۲۷۷
فرانسه	۳۲۶	۳۱۹	۳۵۸	۳۳۳	۴۳۰	۴۱۹
آلمان غربی	۷۸۰	۷۸۰	۷۹۴	۷۴۸	۷۴۸	۷۳۱
ایتالیا	۳۲۶	۳۴۴	۳۵۲	۳۸۸	۳۶۶	۳۴۲
اسپانیا	۱۳۵	۱۲۹	۱۳۳	۱۲۸	۱۰۷	۱۲۰

درصد پیش‌بینی شده است که این نرخ در مورد ایالات متحده آمریکا برابر با یک درصد خواهد بود. مصرف مس در کشورهای آمریکای شمالی از ۲,۳۱۵,۰۰۰ تن مربوط به سال ۱۹۹۰، به ۲,۵۳۰,۰۰۰ تن در سال ۱۹۹۵ و به ۲,۷۶۰,۰۰۰ تن در سال ۲۰۰۰ فزونی خواهد یافت. در رابطه با ایالات متحده میزان مصرف مس در سال‌های ۱۹۹۰، ۱۹۹۵ و ۲۰۰۰ به ترتیب معادل با ۲,۱۰۰,۰۰۰، ۲,۲۸۰,۰۰۰ و ۲,۴۸۰,۰۰۰ تن پیش‌بینی شده است.

طی سالهای ۱۹۸۷ - ۲۰۰۰ رشد سالانه مصرف مس در ده کشور عضو « EEC » برابر با ۰/۴ درصد می‌باشد که این امر موجب خواهد گشت تا مصرف مس کشورهای مذکور از ۲,۳۴۶,۰۰۰ تن مربوط به سال ۱۹۹۰ به ۲,۵۲۰,۰۰۰ تن در سال ۲۰۰۰ افزایش می‌یابد. کشور ژاپن نیز در طی دوره مذکور شاهد رشد سالانه‌ای به میزان ۱/۶ درصد در مصرف مس خود خواهد بود بطوریکه رقم مصرف این کشور از ۱,۳۲۰,۰۰۰ تن مربوط به سال ۱۹۹۰، به ۱,۴۵۰,۰۰۰ تن در سال ۱۹۹۵ و نهایتاً به ۱,۵۸۰,۰۰۰ تن در سال ۲۰۰۰ افزایش یابد.

۱۹۸۶	۱۹۸۵	۱۹۸۴	۱۹۸۳
۳۳۸	۳۴۷	۳۲۶	۳۰۶
۱۱۷	۱۲۴	۱۱۶	۱۲۷
۳۶	۲۶	۳۵	۲۴
۳۸	۳۷	۲۴	۱۸
۱۴۵	۱۵۷	۱۴۸	۱۳۴
۲	۳	۳	۲
-	-	-	۱
۹۸	۸۷	۱۰۳	۹۶
۷۲	۷۰	۸۵	۷۴
۲۸۱۶	۲۵۵۵	۲۷۵۵	۲۳۳۸
۲۶۴	۱۹۷	۱۸۹	۱۴۸
۲۲۶	۲۲۳	۲۳۱	۱۹۵
۲۱۲۲	۱۹۰۶	۲۱۲۳	۱۸۱۲
۱۹۰۸	۱۷۹۵	۱۹۱۲	۱۶۸۰
۱۲۰۲	۱۲۳۱	۱۳۶۸	۱۲۱۷
۲۶۲	۲۰۷	۱۸۸	۱۵۲
۱۵۸	۹۲	۱۳۷	۱۰۵
۱۱۹	۱۲۶	۱۱۹	۱۲۸
۲۸۰۳	۲۷۴۵	۲۷۷۶	۲۶۱۹
۳۰۳	۳۱۰	۲۹۹	۲۵۸
۴۰۱	۳۹۸	۴۱۲	۳۹۰
۷۷۱	۷۵۴	۷۹۲	۷۳۷
۳۹۵	۳۶۲	۳۴۸	۳۲۵
۱۳۰	۱۱۶	۱۱۴	۱۲۳

سال		نام کشور و سافاره				
۱۹۸۲	۱۹۸۱	۱۹۸۰	۱۹۷۹	۱۹۷۸	۱۹۷۷	سوئد
۱۰۸	۱۰۶	۱۰۵	۱۰۸	۱۰۴	۸۱	انگلستان
۳۵۵	۳۳۳	۳۰۹	۲۹۹	۵۰۲	۵۰۲	کل کشورهای سرمایه‌داری
۶۷۷۸	۷۲۵۲	۷۱۰۲	۷۵۱۳	۷۲۷۷	۶۸۷۴	سهم فاره آمریکا
۳۲	۳۷	۳۶	۳۸	۳۹	۳۸	سهم فاره آسٹا
۲۴	۲۲	۲۱	۲۱	۲۰	۱۹	سهم فاره اروپا
۳۹	۳۷	۴۰	۳۸	۳۸	۴۰	سایر کشورها
۲۲۷۱	۲۲۷۳	۲۲۷۴	۲۳۱۷	۲۲۵۳	۲۱۸۲	آلمان غربی
۱۲۶	۱۲۱	۱۲۳	۱۲۰	۱۱۸	۱۱۵	لیژن
۱۷۵	۱۸۲	۲۱۱	۲۰۲	۱۸۵	۱۸۸	شوروی
۱۳۲۰	۱۳۲۰	۱۳۰۰	۱۳۶۰	۱۳۳۰	۱۲۹۰	مس و سایر کشورهای آسیا
۳۹۸	۳۸۶	۳۸۶	۳۷۶	۳۶۷	۳۴۶	کل جهان
۹۰۴۹	۹۵۲۵	۹۳۷۶	۹۸۳۰	۹۵۳۰	۹۰۵۶	

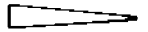
(۱): شامل مس اولیه و مس ثانویه (حاصل از سنگ معدن مس + قراضه‌های بازیابی شده).

(۲): شامل اعضای سی پک.

مأخذ: CIPEC, *Statistical Bulletin 1986* (Paris: CIPEC Pub., July 1987), p.4.

مصرف کشورهای سوسیالیستی نیز سالانه ۱/۵ درصد پیش‌بینی شده است. مصرف مس در این کشورها از ۱,۹۷۵,۰۰۰ تن مربوط به سال ۱۹۹۰ به ۲,۰۹۵,۰۰۰ تن در سال ۱۹۹۵ و ۲,۲۹۰,۰۰۰ تن در سال ۲۰۰۰ افزایش خواهد یافت. رشد مصرف شوروی طی سالهای مذکور سالانه برابر با ۱/۷ درصد و رشد مصرف کشورهای اروپای شرقی نیز سالانه برابر با یک درصد می‌گردد. میزان مصرف شوروی از ۱,۳۷۰,۰۰۰ تن مربوط به سال ۱۹۹۰، به

در بین کشورهای پیشرفته سرمایه‌داری، کشورهای واقع در اقیانوسیه بیشترین میزان رشد مصرف مس را خواهند داشت بطوریکه طی سالهای ۱۹۸۷ - ۲۰۰۰، رقم این رشد چیزی حدود ۱/۹ درصد برآورد شده است. کشورهای پیشرفته سرمایه‌داری واقع در این قاره در سال ۱۹۹۰ حدود ۱۲۸,۰۰۰ تن و در سالهای ۱۹۹۵ و ۲۰۰۰ نیز بترتیب ۱۴۰,۰۰۰ و ۱۶۰,۰۰۰ تن مصرف مس خواهند داشت. طی سالهای ۱۹۸۷ - ۲۰۰۰، رشد

درصد، و در کشورهای در حال توسعه آمریکا نیز برابر با ۳/۶ درصد پیش بینی شده است. میزان مصرف کشورهای در حال توسعه آسیا در سال ۱۹۹۰ برابر با ۱,۲۸۵,۰۰۰ تن خواهد بود. در مورد کشورهای در حال توسعه آفریقا نیز ارقام مصرف مس مربوط به سالهای ۱۹۹۰، ۱۹۹۵، ۲۰۰۰ تیر برابر با ۱۰۵,۰۰۰، ۱۲۰,۰۰۰ و ۱۴۰,۰۰۰ تن پیش بینی گردیده است. کشورهای در حال توسعه آمریکا در سال ۱۹۹۰ حدوداً ۵۱۲,۰۰۰ تن، و در سالهای ۱۹۹۵ و ۲۰۰۰ نیز حدود ۶۲۵,۰۰۰ و ۷۵۰,۰۰۰ تن مصرف مس خواهند داشت.

طی سالهای مورد بررسی، رشد مصرف جهانی مس حدود ۱/۶ درصد برآورد شده است. مصرف جهانی مس در سال ۱۹۹۰ برابر با ۱۰,۴۸۶,۰۰۰ تن، در سال ۱۹۹۵ معادل با ۱۱,۵۰۷,۰۰۰ تن و بالاخره در سال ۲۰۰۰ نیز برابر با ۱۲,۶۹۵,۰۰۰ تن خواهد بود.

تجارت جهانی مس

تجارت مس غالباً به شکل مس تصفیه شده صورت می گیرد مع هذا بدلیل آنکه نرخهای حمل و نقل دریائی کالا در مقایسه با قیمت مس در سطح نسبتاً پایینی قرار دارند بنابراین این تجارت کنسانتره مس و نیز مس بلیستر نیز از اهمیت قابل توجهی برخوردار است. در این میان، شبکه های عمده تجارت

۱۹۸۶	۱۹۸۵	۱۹۸۴	۱۹۸۳
۱۰۴	۱۱۰	۱۱۶	۱۱۳
۳۴۰	۳۲۷	۳۵۳	۳۵۸
۷۷۲۴	۷۳۰۸	۷۶۶۵	۶۸۶۱
۳۶	۳۵	۳۶	۳۴
۲۵	۲۵	۲۵	۲۴
۳۶	۳۸	۳۶	۳۸
	۲۳۲۳	۲۲۷۹	۲۲۸۵
	۱۱۵	۱۲۶	۱۳۲
	۲۰۵	۲۰۹	۱۷۷
	۱۳۰۵	۱۲۸۰	۱۳۲۰
	۴۴۲	۴۰۹	۳۹۸
	۹۶۳۱	۹۹۲۴	۹۰۴۶

۱,۴۶۰,۰۰۰ تن در سال ۱۹۹۵ و ۱,۶۲۰,۰۰۰ تن در سال ۲۰۰۰ خواهد رسید و مصرف اروپای شرقی نیز طی سه سال مذکور بترتیب برابر با ۶۰۵,۰۰۰، ۶۳۵,۰۰۰ و ۶۷۰,۰۰۰ تن خواهد بود.

طی دوره فوق الذکر رشد مصرف در کشورهای در حال توسعه سالانه برابر با ۳/۴ درصد و میزان مصرف نیز از ۲,۱۷۲,۰۰۰ تن مربوط به سال ۱۹۹۰، به ۲,۶۰۰,۰۰۰ تن در سال ۱۹۹۵ و ۳,۱۱۰,۰۰۰ تن در سال ۲۰۰۰ خواهد رسید. طی سالهای ۱۹۸۷ - ۲۰۰۰ رشد سالانه مصرف در کشورهای در حال توسعه آسیا برابر با ۳/۷ درصد، در کشورهای در حال توسعه آفریقا برابر با ۳/۴

مس شامل چندین کشور می گردد که در میان کشورهای در حال توسعه صادرکننده می باید از شیلی، زامبیا، زئیر، پرو، پاپوآ-گینه جدید و اندونزی نام برد و در میان کشورهای پیشرفته سرمایه داری نیز می باید از کشورهای کانادا و استرالیا ذکری بمیان آورد. صادرات مذکور عمدتاً روانه، کشورهای اروپای غربی و ژاپن می گردد. همچنین بین ایالات متحده آمریکا و مابقی کشورهای سرمایه داری و نیز بین کشورهای سوسیالیستی و کشورهای سرمایه داری - بخصوص ما بین لهستان و آلمان غربی - نیز مس مورد تجارت قرار می گیرد. بطور کلی تجارت مس بین کشورهای سرمایه داری و کشورهای سوسیالیستی در مقادیر چندان قابل ملاحظه ای صورت نمی گیرد و عمدتاً به تجارت مس تصفیه شده محدود می شود.^۱

صادرات مس کشورهای سرمایه داری طی سالهای ۱۹۷۷-۸۶

کل صادرات مس کشورهای سرمایه داری در سال ۱۹۷۷ به ۴,۸۸۳,۰۰۰ تن (جدول ۲) بالغ گردید که از این مقدار حدود ۱,۲۲۶,۰۰۰ تن (۲۵ درصد) شامل سنگ معدن و کنسانتره مس، حدود ۹۴۹,۰۰۰ تن (۱۹ درصد) شامل مس تصفیه شده و بالاخره حدود ۲,۷۰۸,۰۰۰ تن (۵۵

درصد) نیز شامل مس تصفیه شده بوده است. رقم صادرات سال ۱۹۸۶ نیز برابری ۵,۱۸۱,۰۰۰ تن می باشد که از این مقدار حدود ۱,۵۵۶,۰۰۰ تن (۳۰ درصد) به صادرات سنگ معدن و کنسانتره مس اختصاص داشته و صادرات مس تصفیه نشده و مس تصفیه شده نیز بترتیب برابری ۷۴۱,۰۰۰ (۱۴ درصد کل صادرات) و ۲,۸۸۴,۰۰۰ تن (۵۶ درصد کل صادرات) بوده است.

هر چند طی سالهای مورد بررسی، صادرات سنگ معدن و کنسانتره مس کشورهای سرمایه داری با افت و خیزهای چندی روبرو بوده ولی در مجموع صادرات مذکور رشد داشته است. کانادا، بزرگترین صادرکننده سنگ معدن و کنسانتره مس در بین کشورهای سرمایه داری است که در سال ۱۹۷۷ حدود ۲۸۰,۰۰۰ تن و در سال ۱۹۸۶ نیز نزدیک به ۳۴۱,۰۰۰ تن سنگ معدن و کنسانتره مس صادر نموده است. بعد از کانادا، شیلی بزرگترین صادرکننده اقلام

(1): Juergen B. Donges (ed). *The Economics of Deep - Sea Mining* (Berlin: Springer - Verlag, 1985), p. 123.

مذکور در بین کشورهای سرمایه‌داری محسوب می‌شود. میزان صادرات شیلی که در سال ۱۹۷۷ برابر با ۱۷۲,۰۰۰ تن بود، در سال ۱۹۸۶ به ۲۷۱,۰۰۰ تن افزایش یافت (ضمناً این کشور بزرگترین صادرکننده سنگ معدن و کنسانتره مس در بین تمامی کشورهای عضو «سی‌پک» می‌باشد).

سومین صادرکننده عمده، کشور پاپوآ-گینه جدید با ۱۷۹,۰۰۰ تن صادرات در سال ۱۹۸۶ و چهارمین صادرکننده عمده نیز ایالات متحده آمریکا با ۱۷۴,۰۰۰ تن صادرات در سال مذکور است. کشورهای اندونزی و مکزیک نیز هر یک با ۱۰۶,۰۰۰ تن صادرات سنگ معدن و کنسانتره مس در سال ۱۹۸۶، در رده پنجم اهمیت قرار می‌گیرند. اندونزی نیز از لحاظ میزان صادرات سنگ معدن و کنسانتره مس، در بین کشورهای عضو «سی‌پک» حائز مقام سوم است.

طی سال ۱۹۷۶ در بین کشورهای سرمایه‌داری، زئیر بزرگترین صادرکننده مس تصفیه‌نشده محسوب می‌شد. میزان صادرات این کشور که در سال ۱۹۷۷ برابر با ۳۵۷,۰۰۰ تن بود، در سال ۱۹۸۶ به ۲۷۶,۰۰۰ تن تنزل کرد. بعد از کشور زئیر، شیلی بزرگترین صادرکننده مس تصفیه‌نشده در بین کشورهای سرمایه‌داری است. میزان صادرات این کشور از ۲۱۷,۰۰۰ تن مربوط به سال ۱۹۷۷ به ۱۹۹,۰۰۰ تن در سال

۱۹۸۶ رسید. همچنین شیلی، بزرگترین صادرکننده مس تصفیه‌شده نیز محسوب می‌شود بطوریکه میزان صادرات آن در سال ۱۹۷۷ برابر با ۶۱۹,۰۰۰ تن و در سال ۱۹۸۶ نیز معادل ۸۹۶,۰۰۰ تن بوده است. زامبیا دومین کشور عمده صادرکننده مس تصفیه‌شده و کانادا نیز سومین کشور عمده صادرکننده محسوب می‌گردند که بترتیب در سال ۱۹۸۶ برابر با ۴۶۶,۰۰۰ و ۳۰۵,۰۰۰ تن مس صادر کرده‌اند. بلژیک و زئیر و پرو نیز در رده‌های بعدی اهمیت قرار می‌گیرند.

شایان ذکر است که حدود ۶۰ درصد از کل صادرات مس کشورهای سرمایه‌داری را در سال ۱۹۸۶، کشورهای عضو «سی‌پک» بعهدده داشته‌اند. این نسبت در سالهای ۱۹۷۷ - ۸۶، دستخوش تغییرات چندی گردیده لکن در هیچک از سالهای مورد بررسی، سهم صادرات کشورهای عضو «سی‌پک» از کل صادرات مس کشورهای سرمایه‌داری کمتر از ۵۶ درصد نبوده است و حتی سهم مذکور در سال ۱۹۸۵ به ۶۱ درصد بالغ شده است. بنابراین همچنانکه ملاحظه می‌گردد کشورهای عضو «سی‌پک» نقش ارزنده‌ای در صادرات مس در جهان سرمایه‌داری ایفا می‌نمایند چرا که هشت کشور مذکور حدود ۴۱ درصد از کل تولید جهانی سنگ معدن و کنسانتره مس و نیز ۵۳

(۱): شامل کشورهای استرالیا، شیلی، اندونزی، پاپوآ - گینه جدید، پرو، مکزیک، زئیر، بلژیک و...

جدول (۲): صادرات مس^۱ کشورهای سرمایه‌داری طی سالهای ۱۹۷۷-۸۶

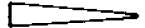
واحد: هزار تن

سال	نام کشور	۱۹۷۷	۱۹۷۸	۱۹۷۹	۱۹۸۰	۱۹۸۱	۱۹۸۲
کل	سی یک :	۲۸۸۷	۲۷۵۲	۲۷۹۵	۲۸۴۲	۲۷۴۹	۳۰۳۹
استرالیا		۱۲۵	۱۰۲	۱۲۴	۱۲۴	۱۱۷	۱۱۴
نیلی		۱۰۰۸	۹۷۷	۱۰۱۰	۱۰۴۵	۱۰۳۸	۱۲۱۱
اندونزی		۶۰	۵۹	۵۷	۵۹	۶۵	۷۷
گینه‌جدید یا سوآ	-	۱۸۲	۱۹۵	۱۷۲	۱۴۲	۱۶۸	۱۷۳
سرو		۳۳۳	۳۵۶	۳۸۳	۳۵۳	۳۲۲	۳۳۹
بوکلاوی		۳۴	۴۷	۳۶	۴۱	۲۰	۷
زئیر		۴۹۰	۴۴۰	۳۶۶	۴۶۱	۴۶۳	۵۱۵
زامبیا		۶۵۵	۵۷۶	۶۴۷	۶۱۷	۵۵۶	۶۰۳
دیگر کشورهای سرمایه‌داری		۱۹۹۶	۱۸۹۷	۱۸۴۹	۲۲۰۸	۲۱۰۱	۲۰۷۶
کل کشورهای سرمایه‌داری		۴۸۸۳	۴۶۴۹	۴۶۴۴	۵۰۵۰	۴۸۵۰	۵۱۱۵
سهم سی یک (درصد)		۵۹	۵۹	۶۰	۵۶	۵۷	۵۹
مادرات سنگ معدن و کنسانتره مس		۱۲۲۶	۱۱۵۶	۱۲۱۴	۱۳۲۵	۱۴۲۹	۱۵۷۷
سهم از کل		۲۵	۲۵	۲۶	۲۶	۲۹	۳۱
مادرات مس تصفیه نشده		۹۴۹	۷۷۹	۷۵۸	۷۲۵	۷۶۲	۸۲۵
سهم از کل		۱۹	۱۷	۱۶	۱۴	۱۶	۱۶
مادرات مس تصفیه شده		۲۷۰۸	۲۷۱۴	۲۶۷۳	۳۰۰۰	۲۶۵۹	۲۷۱۳
سهم از کل		۵۵	۵۸	۵۸	۵۹	۵۵	۵۳

(۱): شامل سنگ معدن و کنسانتره مس، مس تصفیه نشده و مس تصفیه شده.

مأخذ:

CIPEC, *Statistical Bulletin 1986* (Paris: CIPEC Pub., August 1987), p. 7.

توسط «بانک جهانی»، طی سالهای ۱۹۸۷ تا ۲۰۰۰ نرخ رشد سالانه صادرات سنگ معدن مس در کشورهای پیشرفته سرمایه‌داری منفی و برابر با ۱۱/۴- درصد خواهد بود. بدیگر سخن: میزان صادرات این کشورها که در سال ۱۹۹۰ برابر با ۴۸۱,۰۰۰ تن پیش بینی شده در سالهای ۱۹۵۵ و ۲۰۰۰ نیز بترتیب برابر با ۲۱۱,۰۰۰ و ۱۲۱,۰۰۰ تن برآورد گردیده است. صادرات سنگ معدن مس کشورهای آمریکای شمالی نیز طی سالهای مذکور از رشد سالانه ای برابر با ۱۷/۷- درصد برخوردار خواهد بود که رقم صادرات آنها نیز به ۴۰۰,۰۰۰، ۱۳۰,۰۰۰ و ۴۰,۰۰۰ تن در سالهای ۱۹۹۰، ۱۹۹۵ و ۲۰۰۰ خواهد رسید. رشد صادرات کانادا نیز طی سالهای ۱۹۸۷-۲۰۰۰ معادل ۴/۴- درصد و رشد صادرات ایالات متحده امریکا نیز برابر با ۱۰/۴- درصد در سال پیش بینی شده که طی سالهای ۱۹۹۰، ۱۹۹۵ و ۲۰۰۰ میزان صادرات این کشورها را به ترتیب به ۳۷۰,۰۰۰، ۳۰,۰۰۰ و ۱۰,۰۰۰ تن (در مورد کانادا) و ۱۰۰,۰۰۰ و ۳۰,۰۰۰ تن (در مورد ایالات متحده امریکا) می‌رساند.

۱۹۸۳	۱۹۸۴	۱۹۸۵	۱۹۸۶
۳۰۲۹	۲۹۴۲	۳۱۱۹	۳۱۱۸
۱۵۹	۱۴۶	۱۵۷	۱۲۰
۱۲۵۲	۱۲۱۹	۱۳۴۸	۱۳۶۶
۷۷	۷۸	۸۷	۱۰۶
۱۸۳	۱۶۷	۱۶۹	۱۷۹
۲۹۶	۳۰۱	۳۵۲	۳۳۴
۴	۲	۳	۱۳
۴۸۷	۴۹۹	۴۹۸	۵۱۴
۵۷۱	۵۳۰	۵۰۵	۴۶۶
۲۲۷۹	۲۰۲۶	۱۹۸۵	۲۰۶۲
۵۳۰۸	۴۹۶۸	۵۱۰۴	۵۱۸۱
۵۷	۵۹	۶۱	۶۰
۱۴۸۵	۱۳۰۹	۱۴۵۹	۱۵۵۶
۲۸	۲۶	۲۹	۳۰
۷۸۱	۷۶۰	۷۳۷	۷۴۱
۱۵	۱۵	۱۴	۱۴
۳۰۴۲	۲۸۹۹	۲۹۰۸	۲۸۸۴
۵۷	۵۸	۵۷	۵۶

درصد از کل تولید سنگ معدن و کنسانتره مس جهان سرمایه‌داری را در سال ۱۹۸۵ بعهده داشته‌اند.

پیش بینی روند آتی صادرات مس در جهان

بر اساس پیش بینی‌های بعمل آمده

۳۰,۰۰۰، ۵۰,۰۰۰ و ۱۰۰,۰۰۰ تن و در مورد ایالات متحده امریکا نیز به ترتیب معادل با ۳۰,۰۰۰، ۴۰,۰۰۰ و ۸۰,۰۰۰ تن می باشد. ده کشور عضو « EEC » نیز در سالهای ۱۹۹۰، ۱۹۹۵ و ۲۰۰۰ هر ساله ۱۵,۰۰۰ تن صادرات مس بلیستر خواهند داشت.

در سالهای یاد شده متوسط صادرات مس بلیستر کشورهای سوسیالیستی برابر با ۳,۰۰۰ تن پیش بینی شده است. از سوی دیگر طی دوره ۱۹۸۷ - ۲۰۰۰ رشد سالانه صادرات مس بلیستر کشورهای در حال توسعه آن هم معادل با ۱/۲ - درصد پیش بینی شده و میزان صادرات این کشورها نیز از ۵۶۷,۰۰۰ تن مربوط به سال ۱۹۹۰ به ۴۸۰,۰۰۰ تن در سال ۲۰۰۰ کاهش می یابد. در سطح جهان نیز صادرات مس بلیستر از ۶۵۰,۰۰۰ تن مربوط به سال ۱۹۹۰ به ۶۲۳,۰۰۰ تن در سال ۱۹۹۵ و ۶۳۳,۰۰۰ تن در سال ۲۰۰۰ تغییر می یابد. در رابطه با صادرات مس تصفیه شده نیز پیش بینی های «بانک جهانی» بقرار ذیل است:

طی سالهای ۱۹۸۷ - ۲۰۰۰، رشد سالانه صادرات مس تصفیه شده کشورهای پیشرفته سرمایه داری برابر با ۰/۷ درصد خواهد بود بطوریکه رقم صادرات آنها از ۹۱۰,۰۰۰ تن مربوط به سال ۱۹۹۰، به ۹۵۴,۰۰۰ تن در سال ۱۹۹۵ و ۱,۰۴۰,۰۰۰ تن در سال ۲۰۰۰ افزایش

کشورهای سوسیالیستی نیز طی سالهای ۱۹۸۷ - ۲۰۰۰، از رشد سالانه ای معادل با ۱/۳ درصد در صادرات سنگ معدن مس روبرو می گردند و رشد صادرات کشورهای در حال توسعه نیز سالانه چیزی حدود ۴ درصد پیش بینی شده است. کشورهای سوسیالیستی در سالهای ۱۹۹۰، ۱۹۹۵ و ۲۰۰۰ هر ساله ۲۰,۰۰۰ تن و کشورهای در حال توسعه نیز بترتیب ۸۹۰,۰۰۰، ۱,۳۰۰,۰۰۰ و ۱,۴۵۰,۰۰۰ صادرات کانی مس خواهند داشت. در کل، رشد صادرات جهانی برابر با ۰/۶ درصد در سال و میزان صادرات جهانی سنگ معدن مس نیز در سال های ۱۹۹۰، ۱۹۹۵ و ۲۰۰۰ معادل ۱,۳۹۱,۰۰۰، ۱,۵۳۱,۰۰۰ و ۱,۵۹۱,۰۰۰ تن پیش بینی شده است.

همچنین طی سالهای ۱۹۸۷ - ۲۰۰۰، صادرات مس بلیستر کشورهای پیشرفته سرمایه داری سالانه ۶/۸ درصد افزایش خواهد یافت و از ۸۰,۰۰۰ تن مربوط به سال ۱۹۹۰، به ۱۰۰,۰۰۰ تن در سال ۱۹۹۵ و ۱۵۰,۰۰۰ تن در سال ۲۰۰۰ افزایش می یابد. طی سالهای ۱۹۸۷ - ۲۰۰۰ رشد صادرات مس بلیستر کشورهای آمریکای شمالی برابر با ۱۷/۷ درصد در سال پیش بینی شده ضمن اینکه رشد صادرات ایالات متحده نیز طی سالهای مذکور برابر با ۱۵/۷ درصد در سال خواهد بود. بدین ترتیب میزان صادرات مس بلیستر کشورهای آمریکای شمالی در سالهای ۱۹۹۰، ۱۹۹۵ و ۲۰۰۰ به ترتیب برابر با

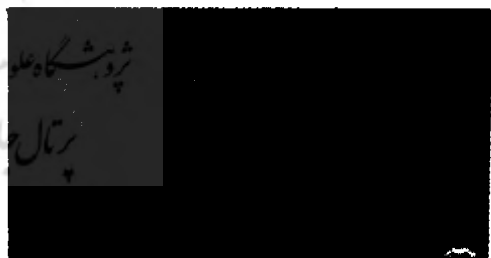
نیز در سال ۱۹۹۰ برابر با ۲,۲۷۴,۰۰۰ تن، در سال ۱۹۹۵ معادل با ۲,۸۱۰,۰۰۰ تن و در سال ۲۰۰۰ نیز برابر با ۳,۳۰۵,۰۰۰ تن برآورد گردیده است. در این میان، طی دوره مذکور، کشورهای در حال توسعه آسیائی از رشدی معادل با ۳/۳ درصد، کشورهای در حال توسعه آفریقائی از رشدی معادل با ۱/۲ درصد و کشورهای در حال توسعه آمریکائی نیز از رشدی معادل با ۴/۵ درصد در صادرات مس تصفیه شده خود برخوردار خواهند بود.

طی سالهای ۱۹۸۷ - ۲۰۰۰، رشد صادرات جهانی مس تصفیه شده نیز ۲/۶ درصد در سال پیش بینی گردیده و میزان صادرات جهانی این نوع مس نیز در سال ۱۹۹۰ معادل با ۳,۵۰۹,۰۰۰ تن و در سالهای ۱۹۹۵ و ۲۰۰۰ نیز برترتیب برابر با ۴,۰۶۹,۰۰۰ و ۴,۶۶۵,۰۰۰ تن خواهد بود.

واردات سنگ معدن و کنسانتره مس کشورهای سرمایه‌داری طی سالهای ۱۹۷۷ - ۸۶

در سال ۱۹۷۷، کل واردات سنگ معدن و کنسانتره مس کشورهای سرمایه‌داری به ۱,۱۶۱,۰۰۰ تن بالغ گشت (جدول ۳)، که از این مقدار حدود ۵۱۵,۰۰۰ تن (برابر با ۴۴ درصد) از کشورهای عضو «سی‌پک» وارد گردیده است. میزان واردات کشورهای سرمایه‌داری در سال ۱۹۸۶ نیز به ۱,۴۲۲,۰۰۰ تن

می‌یابد. رشد صادرات مس تصفیه شده کشورهای آمریکای شمالی منفی و برابر با ۱/۹- درصد در سال پیش بینی شده که از این میان، رشد صادرات ایالات متحده امریکا چیزی حدود ۴/۴- درصد و کانادا نیز حدود ۱/۷- درصد برآورد گردیده است. صادرات ده کشور عضو «EEC» نیز از ۳۷۰,۰۰۰ تن مربوط به سال ۱۹۹۰ به ۳۶۰,۰۰۰ تن در سال ۲۰۰۰ کاهش خواهد یافت و طی سالهای ۱۹۸۷ - ۲۰۰۰ نیز متضمن کاهش سالانه‌ای برابر با یک درصد خواهد بود. میزان صادرات مس تصفیه شده ژاپن در سال ۱۹۹۰ برابر با ۵۰,۰۰۰ تن، در سال ۱۹۹۵ معادل با ۴۰,۰۰۰ و در سال ۲۰۰۰ نیز برابر با ۳۰,۰۰۰ تن پیش بینی شده بطوری که طی دوره مذکور رشد سالانه صادرات این کشور نیز منفی و معادل با ۱/۴- درصد برآورد گردیده است.

کشورهای سوسیالیستی نیز در سال‌های ۱۹۹۰، ۱۹۹۵ و ۲۰۰۰ برترتیب ۳۲۵,۰۰۰، ۳۰۵,۰۰۰ و ۳۲۰,۰۰۰ تن مس تصفیه شده صادر خواهند نمود. طی سالهای ۱۹۸۷ - ۲۰۰۰ رشد صادرات مس تصفیه شده کشورهای در حال توسعه برابر با ۳/۷ درصد پیش بینی شده و میزان صادرات این کشورها

افزایش یافت که از این مقدار حدود ۷۰۴,۰۰۰ تن (۵۰ درصد) از کشورهای عضو «سی پک» وارد شده است.

در بین کشورهای سرمایه‌داری، ژاپن عمده‌ترین کشور وارد کننده سنگ معدن و کنسانتره مس محسوب می‌شود. میزان واردات این کشور که در سال ۱۹۷۷ برابر با ۷۶۹,۰۰۰ تن بود، در سال ۱۹۸۶ به ۸۵۲,۰۰۰ تن فزونی یافت. آلمان غربی نیز از دیگر وارد کنندگان عمده اقلام مذکور بحساب می‌آید که در سال ۱۹۷۷ برابر با ۱۸۸,۰۰۰ تن و در سال ۱۹۸۶ نیز معادل با ۱۶۱,۰۰۰ تن سنگ معدن و کنسانتره مس وارد نموده است. همچنین کشورهای کره جنوبی، اسپانیا و تایوان نیز از دیگر وارد کنندگان عمده محسوب می‌شدند که در سال ۱۹۸۶ به ترتیب برابر با ۱۱۷,۰۰۰، ۷۲,۰۰۰ و ۵۲,۰۰۰ تن واردات داشته‌اند.

واردات مس تصفیه نشده کشورهای سرمایه‌داری طی سالهای ۱۹۷۷ - ۸۶

در طی سالهای مورد بررسی، واردات مس تصفیه نشده کشورهای سرمایه‌داری با نوسانات زیادی توأم بوده لکن در نهایت، واردات این کشورها از ۶۸۰,۰۰۰ تن مربوط به سال ۱۹۷۷ به ۵۴۹,۰۰۰ تن در سال ۱۹۸۶ تنزل یافته است (جدول ۴). در بین کشورهای سرمایه‌داری، بلژیک عمده‌ترین کشور وارد کننده مس تصفیه نشده است. میزان واردات کشور مذکور که در سال

۱۹۷۷ معادل با ۲۲۳,۰۰۰ تن بود در سال ۱۹۸۶ به ۲۴۰,۰۰۰ تن فزونی یافته که از این میزان حدود ۱۶۲,۰۰۰ تن (۶۸ درصد) از کشورهای عضو «سی پک» وارد شده است. همچنین دومین کشور عمده سرمایه‌داری از لحاظ حجم واردات مس تصفیه نشده، کشور انگلستان می‌باشد. میزان واردات این کشور در سال ۱۹۷۷ برابر با ۶۲,۰۰۰ تن بوده که ۹ درصد از کل واردات مس تصفیه نشده کشورهای سرمایه‌داری در این سال را شامل گردیده است. در سال ۱۹۸۶ نیز میزان واردات انگلستان به ۸۰,۰۰۰ تن افزایش پیدا کرد که ۴۷,۰۰۰ تن (۵۹ درصد) از کل واردات انگلستان در سال مذکور) از آن از طریق کشورهای عضو «سی پک» فراهم گردیده است. آلمان غربی نیز سومین کشور عمده وارد کننده مس تصفیه نشده محسوب می‌گردد که در سال ۱۹۷۷ حدود ۱۱۹,۰۰۰ تن و در سال ۱۹۸۶ نیز ۷۰,۰۰۰ تن مس تصفیه نشده وارد نموده است. ضمناً کشورهای ایالات متحده آمریکا و ژاپن نیز بترتیب با ۴۶,۰۰۰ و ۲۸,۰۰۰ تن واردات، در رده‌های بعدی اهمیت قرار می‌گیرند.

جدول (۳): واردات سنگ معدن و کسانترهٔ مس کشورهای عمده سرمایه‌داری واردکننده طی سالهای ۱۹۷۷-۸۶.

واحد: هزارتن

سال	نام کشور	۱۹۷۷	۱۹۷۸	۱۹۷۹	۱۹۸۰	۱۹۸۱	۱۹۸۲
۵۴	ایالات متحده: کسل آمریکا	۲۲	۳۵	۲۸	۵۵	۱۱۱	
۷	از سی یک	۶	۳	۳	۲	۹	
۱۳	سهم سی یک	۱۹	۹	۱۱	۷	۸	
۷۶۹	ژاپن: کسل	۷۶۷	۷۹۹	۸۳۸	۸۹۱	۹۸۰	
۲۷۶	از سی یک	۲۷۷	۲۶۲	۲۵۹	۲۵۳	۳۱۰	
۳۶	سهم سی یک	۳۶	۳۳	۳۱	۲۸	۳۲	
۱۸۸	آلمان غربی: کسل	۱۶۵	۱۲۸	۱۴۵	۱۳۹	۱۵۰	
۱۰۴	از سی یک	۱۱۶	۷۷	۸۰	۶۲	۷۰	
۵۵	سهم سی یک	۷۰	۶۰	۵۵	۴۵	۴۷	
۵۴	اسپانیا: کسل	۵۲	۴۷	۵۲	۵۲	۶۳	
۳۶	از سی یک	۳۳	۲۷	۲۳	۲۴	۳۰	
۶۷	سهم سی یک	۶۳	۵۷	۴۴	۴۶	۴۸	
۳۱	کره جنوبی: کسل	۱۴	۴۰	۷۱	۱۰۳	۱۱۸	
۱۸	از سی یک	۸	۷	۷	۱۹	۲۰	
۵۸	سهم سی یک	۵۷	۱۷	۱۰	۱۸	۱۷	
۱۱	تایوان: کسل	۸	۱۵	۳۳	۵۴	۲۱	
۱۱	از سی یک	۶	۴	۰	۱۱	۶	
۱۰۰	سهم سی یک	۷۵	۲۷	۰	۲۰	۲۹	
۵۴	کلی واردات سایر کشورهای سرمایه‌داری	۵۸	۴۵	۶۲	۹۳	۷۹	
۱۱۶۱	کلی واردات کشورهای سرمایه‌داری	۱۰۹۶	۱۱۱۰	۱۲۲۹	۱۳۸۷	۱۵۲۲	
۵۱۵	از سی یک	۴۸۷	۴۳۸	۴۳۴	۴۴۹	۵۹۱	
۴۴	سهم سی یک	۴۴	۳۹	۳۵	۳۲	۳۹	

واردات مس تصفیه شده کشورهای سرمایه‌داری طی سالهای ۱۹۷۷ - ۸۶

واردات مس تصفیه شده کشورهای سرمایه‌داری در سال ۱۹۷۷ به ۲,۹۲۶,۰۰۰ تن بالغ گشت. از این مقدار حدود ۶۳۸,۰۰۰ تن از کشورهای عضو «سی‌پک» وارد گردیده که بدین ترتیب سهم این کشورها در تأمین نیازهای وارداتی کشورهای سرمایه‌داری به ۵۶ درصد بالغ می‌شود. در سال ۱۹۸۶ نیز میزان واردات کشورهای این گروه به ۳,۱۱۳,۰۰۰ تن رسید که کشورهای عضو «سی‌پک» حدود ۱,۸۵۸,۰۰۰ تن (سهمی معادل ۶۰ درصد) آنرا فراهم نموده‌اند.

۱۹۸۶	۱۹۸۵	۱۹۸۴	۱۹۸۳
۶	۱۸	۳۶	۱۰۹
۳	۳	۵	۱۳
۵۰	۱۷	۱۴	۱۲
۸۵۲	۸۷۸	۸۸۸	۸۹۲
۳۱۸	۳۵۲	۳۷۷	۳۴۰
۴۷	۲۰	۴۲	۳۸
۱۶۱	۱۵۲	۱۵۱	۱۴۰
۹۷	۸۰	۵۳	۶۱
۶۰	۵۳	۳۵	۴۴
۷۲	۲۲	۵۴	۵۸
۳۳	۱۹	۱۶	۱۶
۲۰	۴۴	۲۹	۲۷
۱۱۷	۱۰۷	۹۷	۱۱۱
۵۱	۴۷	۲۹	۱۹
۴۵	۲۴	۳۰	۱۷
۵۲	۴۷	۵۳	۳۴
۷	۲	۴	۵
۱۳	۴	۸	۱۴
۱۶۲	۱۶۸	۱۱۹	۸۸
۱۴۲۲	۱۴۱۲	۱۳۹۸	۱۴۳۲
۷۰۴	۶۸۳	۵۵۲	۶۰۵
۵۰	۴۸	۴۰	۴۲

مأخذ:

CIPEC, *Statistical Bulletin 1986* (Paris: CIPEC Pub., August 1987), p. 8.

ایالات متحده آمریکا، عمده‌ترین کشور واردکننده مس تصفیه شده محسوب می‌شود. طی سالهای ۱۹۸۸ - ۸۶ روند واردات مس تصفیه شده این کشور بسیار متغیر بوده و گاه با افت و خیزهای شدیدی همراه گردیده است. میزان واردات این کشور که در سال ۱۹۷۷ برابر با ۳۵۵,۰۰۰ تن بود در سال ۱۹۸۶ به ۴۹۲,۰۰۰ تن افزایش یافت. آلمان غربی نیز در رده بعدی اهمیت قرار می‌گیرد بطوریکه میزان واردات این کشور از ۴۴۸,۰۰۰ تن مربوط به سال ۱۹۷۷ به

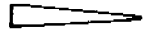
جدول (۴): واردات مس تصفیه نشده کشورهای سرمایه‌داری طی سالهای ۱۹۷۷ - ۸۶

واحد: هزار تن

نام کشور	سال	۱۹۷۷	۱۹۷۸	۱۹۷۹	۱۹۸۰	۱۹۸۱	۱۹۸۲
ایالات متحده: کل آمریکا	کل	۴۲	۷۹	۶۸	۴۸	۷۵	۱۰۶
	از سی‌یک	۳۷	۷۱	۵۵	۴۰	۶۲	۷۲
	سه‌م سی‌یک	۸۸	۹۰	۸۱	۸۳	۸۳	۶۸
ژاپن: کل	کل	۶۷	۷۳	۸۹	۶۲	۹۰	۷۸
	از سی‌یک	۴۹	۴۶	۵۴	۳۳	۵۶	۴۶
	سه‌م از سی‌یک	۷۳	۶۳	۸۱	۵۳	۶۲	۵۹
بلژیک: کل	کل	۲۲۳	۱۹۶	۱۷۲	۱۹۰	۲۰۴	۲۱۴
	از سی‌یک	۱۵۰	۱۴۹	۱۳۰	۱۴۲	۱۴۹	۱۴۵
	سه‌م از سی‌یک	۶۷	۷۶	۷۶	۷۵	۷۳	۶۸
آلمان غربی: کل	کل	۱۱۹	۱۰۹	۶۳	۵۲	۶۶	۸۱
	از سی‌یک	۵۸	۵۸	۳۱	۱۶	۲۹	۳۲
	سه‌م از سی‌یک	۴۹	۵۳	۴۹	۳۱	۴۴	۴۰
انگلستان: کل	کل	۶۲	۵۵	۶۱	۷۵	۶۷	۶۸
	از سی‌یک	۳۶	۲۷	۳۶	۴۴	۳۷	۴۱
	سه‌م از سی‌یک	۵۸	۴۹	۵۹	۵۹	۵۵	۶۰
کل واردات سایر کشورهای سرمایه‌داری	کل	۱۶۷	۱۲۵	۱۲۲	۹۸	۹۳	۸۶
کل واردات کشورهای سرمایه‌داری	کل	۶۸۰	۶۳۷	۵۷۵	۵۲۵	۵۹۵	۶۳۳

با ۲۹۸,۰۰۰ تن واردات در سال ۱۹۷۷ و ۳۴۹,۰۰۰ تن در سال ۱۹۸۶ می‌باشد. ضمناً کشورهای فرانسه، ژاپن، انگلستان، بلژیک و برزیل نیز از جمله دیگر وارد کنندگان مهم این گروه از کشورهای هستند (جدول ۱۵).

۴۵۸,۰۰۰ تن در سال ۱۹۷۹ فزون‌ی یافت - که اوج میزان واردات آلمان غربی در دهساله مورد بررسی است - لکن در سال ۱۹۸۶ واردات مجدداً به سطح سال ۱۹۷۷ کاهش پیدا نمود. سومین کشور عمده وارد کننده مس تصفیه شده نیز کشور ایتالیا

۲۰۰۰ رشد سالانه واردات سنگ معدن مس کشورهای پیشرفته سرمایه‌داری برابر با ۱/۰ درصد خواهد بود. کشورهای مذکور در سال ۱۹۹۰ برابر با ۱,۰۸۵,۰۰۰ تن و در سالهای ۱۹۹۵ و ۲۰۰۰ نیز بترتیب معادل با ۱,۱۸۰,۰۰۰ و ۱,۲۰۰,۰۰۰ تن واردات سنگ معدن مس خواهند داشت. در این میان، رشد سالانه واردات کشورهای آمریکایی شمالی نیز برابر با ۱/۳ درصد و میزان واردات این کشورهای نیز در سالهای ۱۹۹۰، ۱۹۹۵ و ۲۰۰۰ برابر با ۶۵,۰۰۰، ۸۰,۰۰۰ و ۸۰,۰۰۰ تن خواهد بود.

ایالات متحده

امریکا نیز در سال ۱۹۹۰ حدود ۱۰,۰۰۰ تن در سالهای ۱۹۹۵ و ۲۰۰۰ نیز هر یک برابر با ۱۵,۰۰۰ تن واردات سنگ معدن مس خواهد داشت که در نتیجه رشد سالانه واردات این کشور طی دوره زمانی مذکور برابر با ۱/۷ درصد می‌گردد. همچنین ده کشور عضو «EEC» نیز از رشدی به میزان ۴/۳ درصد در سال برخوردار می‌گردند و میزان واردات آنها نیز از ۱۹۰,۰۰۰ تن مربوط به سال ۱۹۹۰، به ۱۷۰,۰۰۰ تن در سال ۱۹۹۵ و ۱۳۰,۰۰۰ تن در سال ۲۰۰۰ کاهش خواهد یافت. رشد سالانه واردات سنگ معدن مس ژاپن طی سالهای ۱۹۸۷ - ۲۰۰۰ منفی و برابر با ۱/۱- درصد خواهد بود. میزان واردات این کشور نیز از ۷۲۰,۰۰۰ تن مربوط به سال ۱۹۹۰، به ۷۳۰,۰۰۰ در سال ۱۹۹۵ افزایش و به ۷۰۰,۰۰۰ تن در سال ۲۰۰۰ کاهش خواهد یافت.

۱۹۸۶	۱۹۸۵	۱۹۸۴	۱۹۸۳
۴۶	۲۹	۶۱	۸۲
۲۵	۲۴	۵۴	۶۵
۵۴	۸۴	۸۸	۷۹
۲۸	۳۴	۶۵	۵۶
۲۷	۳۲	۵۲	۳۷
۹۸	۹۵	۸۰	۶۷
۲۴۰	۲۱۶	۲۱۴	۱۹۴
۱۶۲	۱۲۶	۱۳۰	۱۰۳
۶۸	۵۸	۶۱	۵۳
۷۰	۷۸	۸۶	۶۹
۴۲	۳۰	۴۳	۳۳
۶۰	۳۸	۵۰	۴۸
۸۰	۶۵	۸۹	۸۴
۴۷	۵۰	۶۲	۵۷
۵۹	۷۶	۶۹	۶۸
۸۵	۱۳۵	۱۱۸	۸۳
۵۴۹	۵۵۷	۶۳۳	۵۶۸

مأخذ:

CIPEC, *Statistical Bulletin 1986* (Paris: CIPEC Pub., August 1987), p. 9.

پیش‌بینی روند آتی واردات مس در جهان

براساس پیش‌بینی بعمل آمده توسط «بانک جهانی»، طی سالهای ۱۹۸۷ -

جدول (۵): واردات مس تصفیه شده کشورهای سرمایه‌داری طی سالهای ۱۹۷۷ - ۸۶.

واحد: هزار تن

سال		نام کشور					
۱۹۸۲	۱۹۸۱	۱۹۸۰	۱۹۷۹	۱۹۷۸	۱۹۷۷	ایالات متحده: کل آمریکا	
۲۸۵	۳۵۵	۴۵۸	۲۱۵	۲۱۵	۳۵۵	از سی یک	
۲۱۰	۲۵۵	۲۱۶	۱۳۴	۲۸۴	۲۰۷	سه‌م سی یک	
۷۲	۷۲	۴۷	۶۲	۶۸	۵۸	برزیل: کل	
۲۰۵	۱۵۳	۲۰۸	۱۹۰	۱۵۷	۱۸۵	از سی یک	
۱۷۹	۱۳۸	۱۹۹	۱۸۵	۱۴۴	۱۷۸	سه‌م سی یک	
۸۷	۹۰	۹۶	۹۷	۹۲	۹۶	ژاپن: کل	
۲۹۶	۲۴۱	۲۲۸	۳۰۵	۲۵۸	۲۰۵	از سی یک	
۲۶۷	۲۲۹	۲۱۱	۲۸۵	۲۲۳	۱۹۲	سه‌م سی یک	
۹۰	۹۵	۹۳	۹۳	۸۶	۹۴	بلژیک: کل	
۲۵۵	۲۷۸	۳۱۷	۳۴۳	۳۶۱	۳۵۸	از سی یک	
۱۸۷	۱۹۳	۲۰۶	۲۳۲	۲۵۳	۲۹۲	سه‌م سی یک	
۷۳	۶۹	۶۵	۶۸	۷۰	۸۲	فرانسه: کل	
۳۶۸	۳۸۹	۴۱۳	۳۴۶	۲۸۰	۳۰۶	از سی یک	
۱۹۲	۱۹۴	۲۰۹	۱۷۷	۱۱۰	۱۳۷	سه‌م سی یک	
۵۲	۵۰	۵۱	۵۱	۳۹	۴۵	آلمان غربی: کل	
۴۲۳	۳۸۲	۴۵۲	۴۵۸	۴۳۹	۴۴۸	از سی یک	
۱۷۰	۱۵۷	۲۰۰	۲۰۹	۱۹۱	۱۸۰	سه‌م سی یک	
۴۰	۴۱	۴۴	۴۶	۴۴	۴۰	ایتالیا: کل	
۳۱۹	۳۱۷	۳۷۳	۳۳۹	۳۵۲	۲۹۸	از سی یک	
۲۲۶	۲۲۴	۲۶۴	۲۱۲	۲۱۵	۱۹۷	سه‌م سی یک	
۷۱	۷۱	۷۱	۶۳	۶۱	۶۶	انگلستان: کل	
۲۵۵	۲۱۶	۲۷۱	۳۱۷	۳۵۰	۳۷۶	از سی یک	
۱۲۵	۹۰	۱۳۸	۱۸۱	۱۶۴	۱۹۳	سه‌م سی یک	
۴۹	۴۲	۴۷	۵۷	۴۷	۵۱		

طی سالهای ۱۹۸۷ - ۲۰۰۰ رشد واردات سنگ معدن مس کشورهای سوسیالیستی برابر با ۵/۵ درصد در سال خواهد بود که در نتیجه، میزان واردات این گروه از کشورها را از ۵,۰۰۰ تن مربوط به سال ۱۹۹۰، به ۶,۰۰۰ تن در سال ۱۹۹۵ و ۸,۰۰۰ تن در سال ۲۰۰۰ افزایش می دهد.

رشد واردات کشورهای در حال توسعه نیز سالانه ۲/۶ درصد پیش بینی شده است که میزان واردات آنها را به ۲۹۵,۰۰۰ تن در سال ۲۰۰۰ افزایش خواهد داد حال آنکه رقم واردات سال ۱۹۹۰ این کشورها حدود ۲۴۵,۰۰۰ تن پیش بینی شده است. در مجموع طی سالهای مذکور رشد سالانه واردات جهانی سنگ معدن مس حدود ۰/۵ درصد پیش بینی شده است. و حجم واردات جهانی نیز از ۱,۳۹۱,۰۰۰ تن مربوط به سال ۱۹۹۰، به ۱,۵۳۱,۰۰۰ تن در سال ۱۹۹۵ و ۱,۵۹۱,۰۰۰ تن در سال ۲۰۰۰ افزایش پیدا می کند.

پیش بینی های «بانک جهانی» در مورد واردات مس بلیستر نیز بقرار ذیل می باشد:

طی سالهای ۱۹۸۷ - ۲۰۰۰، سالانه ۰/۴ درصد از میزان واردات مس بلیستر کشورهای پیشرفته سرمایه داری کاسته خواهد شد و میزان آن از ۵۱۵,۰۰۰ تن مربوط به سال ۱۹۹۰ به ۴۴۳,۰۰۰ تن در سال ۱۹۹۵ و ۳۸۶,۰۰۰ تن در سال ۲۰۰۰ کاهش خواهد یافت نرخ کاهش واردات کشورهای آمریکای

۱۹۸۶	۱۹۸۵	۱۹۸۴	۱۹۸۳
۲۹۲	۳۸۱	۵۰۴	۴۸۳
۲۶۹	۲۳۲	۲۹۷	۳۵۵
۵۵	۶۱	۵۹	۷۳
۱۰۸	۷۸	۱۰۷	۵۶
۱۰۳	۵۸	۹۵	۴۶
۹۵	۷۴	۸۹	۸۲
۲۷۲	۳۵۶	۴۷۰	۱۹۰
۲۱۶	۳۵۵	۳۱۲	۱۵۷
۷۹	۷۲	۶۶	۸۳
۲۱۵	۲۰۰	۱۸۱	۱۴۲
۱۶۰	۱۳۹	۱۴۲	۱۱۶
۷۲	۷۰	۷۸	۸۲
۳۳۵	۳۲۵	۳۴۳	۳۳۹
۱۹۰	۱۸۵	۱۹۲	۱۹۷
۵۷	۵۷	۵۶	۵۸
۴۴۸	۴۴۲	۴۶۶	۴۰۴
۱۹۹	۲۱۸	۱۹۸	۱۷۱
۴۴	۴۹	۴۲	۴۲
۳۴۹	۳۳۳	۳۱۲	۲۹۷
۲۳۵	۲۲۷	۲۰۰	۱۹۵
۶۷	۶۸	۶۴	۶۶
۲۶۴	۲۴۸	۲۲۶	۲۰۱
۱۲۹	۱۲۵	۱۰۲	۱۰۵
۴۹	۵۰	۴۵	۵۲

نام کشور	سال	۱۹۷۷	۱۹۷۸	۱۹۷۹	۱۹۸۰	۱۹۸۱	۱۹۸۲
کل واردات ساگر کورهای سرمایه‌داری	۲۹۵	۴۷۵	۴۹۴	۴۹۷	۳۹۹	۴۴۵	
کل واردات کورهای سرمایه‌داری (۱)	۲۹۲۶	۳۰۸۷	۳۰۰۷	۳۲۱۷	۲۷۳۰	۲۸۵۱	
از سی‌ک	۱۶۳۸	۱۶۳۷	۱۷۳۷	۱۸۳۸	۱۷۲۷	۱۸۲۳	
بسی‌ک	۵۶	۵۳	۵۸	۵۷	۶۳	۶۴	

(۱): از سال ۱۹۷۸ به بعد، شامل واردات کشور چین نیز می‌گردد.

مأخذ:

CIPEC, *Statistical Bulletin 1986* (Paris: CIPEC Pub., August 1987), p. 10.

سال ۲۰۰۰ به ۳۰,۰۰۰ تن بالغ خواهد شد.

رشد واردات سنگ معدن مس کشورهای سوسیالیستی نیز طی سالهای ۱۹۸۷ - ۲۰۰۰ سالانه ۳/۷ درصد خواهد بود. این امر موجب می‌شود که میزان واردات این کشورها در سالهای ۱۹۹۰، ۱۹۹۵ و ۲۰۰۰ با افزایش قابل توجهی روبرو شده و از ۲۰,۰۰۰ تن به ۴۰,۰۰۰ تن در سال ۲۰۰۰ فزونی یابد. بالاترین رشد سالانه واردات را نیز طی دوره ۱۹۸۷ - ۲۰۰۰ کشورهای در حال توسعه احراز خواهند کرد که برابر با ۷/۵ درصد می‌باشد بطوری که میزان

شمالی بیشتر و در طی دوره فوق الذکر سالانه برابر ۲/۸ - درصد پیش بینی شده است بطوریکه میزان واردات سنگ معدن مس آنها از ۴۱,۰۰۰ تن در سال ۱۹۹۰ به ۳۱,۰۰۰ تن در سال ۲۰۰۰ تنزل پیدا می‌کند. از واردات ایالات متحده امریکا نیز سالانه حدود ۲/۹ - درصد کاسته خواهد شد و از ۴۰,۰۰۰ تن در سال ۱۹۹۵ به ۳۰,۰۰۰ تن در سال ۲۰۰۰ خواهد رسید.

ده کشور عضو « I:IC » نیز با کاهش سالانه‌ای برابر با ۰/۵ - درصد در میزان واردات سنگ معدن مس خود روبرو می‌گردند که در نهایت میزان واردات آنها را از ۴۳۰,۰۰۰ تن در سال ۱۹۹۰ به ۳۶۰,۰۰۰ تن در سال ۱۹۹۵ و ۳۱۰,۰۰۰ تن در سال ۲۰۰۰ کاهش خواهد داد. از سوی دیگر، در طی دوره ۱۹۸۷ - ۲۰۰۰، میزان واردات سنگ معدن مس ژاپن سالانه ۰/۵ درصد افزایش یافته بطوریکه واردات این کشور در

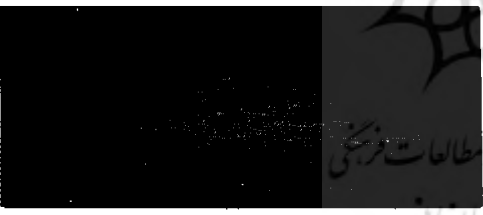
۱۹۸۴	۱۹۸۵	۱۹۸۴	۱۹۸۳
۶۳۰	۴۷۴	۶۹۳	۸۶۵
۳۱۱۳	۳۱۱۰	۳۳۰۲	۲۹۷۷
۱۸۵۸	۱۸۹۷	۱۸۵۷	۱۸۸۰
۶۰	۶۱	۵۶	۶۳

واردات این کشورها نیز از ۱۱۵,۰۰۰ تن مربوط به سال ۱۹۹۰، به ۱۵۰,۰۰۰ تن در سال ۱۹۹۵ و ۲۰۷,۰۰۰ تن در سال ۲۰۰۰ افزایش پیدا می کند. در این میان، رشد واردات سنگ معدن مس کشورهای در حال توسعه آسیائی برابر با ۱۰/۲ درصد در سال و رشد واردات کشورهای در حال توسعه آمریکائی نیز صفر درصد پیش بینی شده است. واردات جهانی سنگ معدن مس نیز طی سالهای ۱۹۸۷ - ۲۰۰۰ با رشدی معادل ۱/۶ درصد افزایش پیدا می کند که در نتیجه، میزان واردات به ۶۳۳,۰۰۰ تن در سال ۲۰۰۰ بالغ می گردد.

طی سالهای ۱۹۸۷ - ۲۰۰۰، سالانه ۲/۴ درصد بر میزان واردات مس تصفیه شده کشورهای پیشرفته سرمایه داری افزوده خواهد شد و رقم واردات این کشورها از ۲,۵۰۹,۰۰۰ تن مربوط به سال ۱۹۹۰ به ۳,۰۴۲,۰۰۰ تن در سال ۱۹۹۵ و ۳,۴۷۲,۰۰۰ تن در سال ۲۰۰۰ تغییر می یابد. واردات مس تصفیه شده کشورهای آمریکای شمالی، رشد سالانه بیشتری (برابر با ۴ درصد) خواهد داشت بطوریکه از

۴۷۰,۰۰۰ تن در سال ۱۹۹۰ به ۶۷۸,۰۰۰ تن در سال ۱۹۹۵ و نهایتاً به ۸۶۵,۰۰۰ تن در سال ۲۰۰۰ افزایش پیدا می کند.

طی سالهای ۱۹۸۷ - ۲۰۰۰ رشد واردات ده کشور عضو « EEC » برابر با ۰/۷ درصد می باشد بطوریکه میزان واردات آنها از ۱,۵۵۵,۰۰۰ تن در سال ۱۹۹۰، به ۱,۶۴۰,۰۰۰ تن در سال ۱۹۹۵ و ۱,۷۶۵,۰۰۰ تن در سال ۲۰۰۰ بالغ می گردد. طی سالهای مذکور رشد واردات مس تصفیه شده ژاپن نیز سالانه ۵/۶ درصد خواهد بود به نحوی که واردات این کشور نیز از ۳۹۰,۰۰۰ تن در سال ۱۹۹۰ بیه ۶۱۵,۰۰۰ تن در سال ۱۹۹۵ و ۷۱۰,۰۰۰ تن در سال ۲۰۰۰ افزایش پیدا می کند.

طی سالهای ۱۹۸۷ - ۲۰۰۰، رشد سالانه واردات مس تصفیه شده کشورهای سوسیالیستی منفی و برابر با ۳/۲ درصد خواهد بود و واردات این کشورها از ۱۱۱,۰۰۰ تن مربوط به سال ۱۹۹۰ به ۹۳,۰۰۰ تن در سال ۱۹۹۵ و ۹۱,۰۰۰ تن در سال ۲۰۰۰ کاهش می یابد. بالعکس، کشورهای در حال توسعه از رشدی مثبت و برابر با ۳/۹ درصد در واردات خود برخوردار خواهند شد و میزان واردات آنها از

جدول (۶): میانگین قیمت مس در «LME» و میانگین قیمت تولید کنندگان ایالات متحده آمریکا طی سالهای ۱۹۷۷ - ۸۶.

واحد: سنت آمریکا به ازای هر پوند.

شرح	سال	۱۹۷۷	۱۹۷۸	۱۹۷۹	۱۹۸۰	۱۹۸۱	۱۹۸۲
قیمت های " بورس فلزات لندن " مس اعلا (۱): نقدی سه ماهه		۵۹/۵	۶۱/۹	۹۰/۱	۹۹/۳	۷۹/۵	۶۷/۲
		۶۱/۱	۶۳/۴	۹۰/۹	۱۰۱/۴	۸۱/۸	۶۸/۷
مس استاندارد (۲): (کاتد) نقدی سه ماهه		۵۸/۷	۶۱/۱	۸۸/۳	۹۶/۲	۷۹	۶۵/۶
		۶۰/۳	۶۲/۶	۸۹/۵	۹۸/۸	۸۰/۹	۶۷/۵
قیمت های تولیدکنندگان ایالات متحده آمریکا		۶۵/۸	۶۶/۵	۹۲/۳	۱۰۱/۴	۸۳/۷	۷۲/۹

(۱): قبل از سپتامبر ۱۹۸۱، تنها شامل «Wirebar» می گردد.

(۲): از ماه سپتامبر ۱۹۸۱ به بعد شامل مس کاتد می گردد.

مأخذ: CIPEC, *Statistical Bulletin 1986* (Paris: CIPEC Pub., August 1987), p. 15.

۸۸۹,۰۰۰ تن در سال ۱۹۹۰، به ۹۳۴,۰۰۰ تن در سال ۱۹۹۵ و ۱,۱۰۲,۰۰۰ تن در سال ۲۰۰۰ افزایش یافته است.

قیمت مس طی سالهای ۱۹۷۷ - ۸۶

همچنانکه در جدول (۶) مشاهده می گردد، قیمت های مس اعلا و مس استاندارد «بورس فلزات لندن» (LME) برای سالهای مورد مطالعه ارائه شده است. در هر مورد نیز دو نوع قیمت به چشم می خورد که یکی مربوط به قیمت های نقدی مس (قیمت های تسویه -

۸۸۹,۰۰۰ تن در سال ۱۹۹۰، به ۹۳۴,۰۰۰ تن در سال ۱۹۹۵ و ۱,۱۰۲,۰۰۰ تن در سال ۲۰۰۰ فزونی می یابد. نرخ رشد سالانه مس تصفیه شده کشورهای در حال توسعه آسیائی و امریکایی به ترتیب برابر با ۶/۴ و ۶- درصد خواهد بود. همچنین طی دوره مورد بررسی (۲۰۰۰ - ۱۹۸۷)، رشد واردات جهانی مس تصفیه شده نیز برابر با ۲/۵ درصد در سال می باشد که این امر موجب خواهد شد واردات جهانی مس تصفیه شده از ۳,۵۰۹,۰۰۰ تن در سال ۱۹۹۰، به ۴,۰۶۹,۰۰۰ تن در سال ۱۹۹۵ و

مقایسه با «بورس فلزات لندن»، در حد بالاتری قرار داشت.

بهای نقدی مس اعلا مورد معامله در «LME»، در سال ۱۹۷۸ با ۴ درصد افزایش به ۶۱/۹ سنت به ازای هر پوند رسید. بهای سلف این نوع مس نیز توأم با افزایش بود بطوریکه ۳/۷ درصد فزونی یافت و به ۶۳/۴ سنت بالغ گشت. بهای نقدی مس استاندارد مورد معامله در «LME» نیز در سال ۱۹۷۸ به ۶۱/۱ سنت (۴ درصد افزایش) و بهای سلف این نوع مس نیز با ۳/۸ درصد فزونی به ۶۲/۶ سنت رسید. از سوی دیگر، میانگین بهای مس تولیدکنندگان ایالات متحده امریکا نیز حدود یک درصد افزایش یافت و قیمت مزبور به ۶۶/۵ سنت به ازای هر پوند بالغ گشت که در مقایسه با قیمت های حاکم بر «LME» افزونتر است.

سیر صعودی قیمت ها در «بورس فلزات لندن»، در سال ۱۹۷۹ نیز همچنان تداوم داشت. بهای نقدی مس اعلا مورد معامله در این بورس با ۴۵/۵ درصد افزایش رو برو شد و به ۹۰/۱ سنت به ازای هر پوند آن رسید که این خود افزایش بسیار قابل توجهی محسوب می شود. بهای سلف مس اعلا نیز در

۱۹۸۶	۱۹۸۵	۱۹۸۴	۱۹۸۳
۶۲/۳	۶۴/۹	۶۲/۶	۷۲/۲
۶۳/۶	۶۴/۹	۶۳/۷	۷۳/۹
۶۱/۲	۶۳/۹	۶۲/۶	۷۰/۳
۶۲/۶	۶۴/۸	۶۳/۵	۷۲/۱
۶۲/۷	۶۵/۷	۶۶/۸	۷۷/۹

(Settlement Price) و دیگری مربوط به قیمت های سلف مس (قیمت های سه ماهه - مربوط به تحویل مس در سه ماه بعد)، می باشد. همچنین قیمت های مربوط به تولیدکنندگان مس ایالات متحده امریکا نیز درج گردیده است.

در سال ۱۹۷۷، میانگین بهای نقدی مس اعلا در «LME» به ۵۹/۵ سنت به ازای هر پوند آن بالغ گشت حال آنکه بهای سلف آن (تحویل در سه ماه بعد) معادل با ۶۱/۱ سنت بود. بهای نقدی مس استاندارد نیز برابر با ۵۸/۷ سنت به ازای هر پوند و بهای سلف این نوع مس نیز معادل با ۶۰/۳ سنت بود. در همین سال، سطح بهای مس تولیدکنندگان آمریکانیز بطور متوسط به ۶۵/۸ سنت برای هر پوند رسید که در

«LME» به ۹۰/۹ سنت به ازای هر پوند رسید که در مقایسه با میانگین بهای مس در سال قبل حدود ۴۳/۴ درصد افزونتر می باشد. در سال ۱۹۷۹، بهای نقدی و سلف مس استاندارد نیز در «LME» بترتیب با ۴۴/۵ و ۴۲/۹ درصد افزایش رو برو شد و به ۸۸/۳ سنت و ۸۹/۵ سنت به ازای هر پوند آن بالغ گشت. در این سال نیز سطح بهای مس تولید کنندگان آمریکا همچنان بالاتر از میانگین قیمت ها در «بورس فلزات لندن» بود و با ۳۸/۸ درصد افزایش نسبت به سال قبل به ۹۲/۳ سنت به ازای هر پوند رسید.

سال ۱۹۸۰، شاهد افزایش مجدد سطح قیمت ها در «بورس فلزات لندن» بود بطوریکه بهای نقدی و سلف مس اعلاء در این بورس بترتیب به ۹۹/۳ و ۱۰۱/۴ سنت به ازای هر پوند رسید که در مقایسه با سال قبل حدود ۱۰/۲ و ۱۱/۵ درصد افزونتر بود و ضمناً بسالاترین حد قیمت ها در طی دهساله مورد بررسی محسوب می شود. بهای نقدی و سلف مس استاندارد نیز در این سال به ۹۶/۲ و ۹۸/۸ سنت رسید که در این مورد نیز بالاترین حد قیمت ها در طی سالهای مورد بررسی بحساب می آید. ضمناً میانگین سطح قیمت تولید کنندگان مس ایالات متحده آمریکا نیز چیزی حدود ۱۰۱/۴ سنت به ازای هر پوند بود که در مقایسه با میانگین سال قبل حدود ۹/۸ درصد بیشتر می باشد.

سال ۱۹۸۱، شاهد نخستین کاهش سطح قیمت ها در طی پنجسال ۱۹۷۷ -

۸۱ می باشد. بهای نقدی و سلف مس اعلاً بترتیب با ۱۹/۹ و ۱۹/۳ درصد کاهش، به ۷۹/۵ و ۸۱/۸ سنت به ازای هر پوند تنزل یافت. در پی این کاهش، سطح بهای نقدی و سلف مس استاندارد نیز سقوط نمود و به ۷۹ و ۸۰/۹ سنت کاهش یافت که در مقایسه با میانگین قیمت های سال قبل حدود ۱۷/۹ و ۱۸/۱ درصد تنزل نشان می دهد.

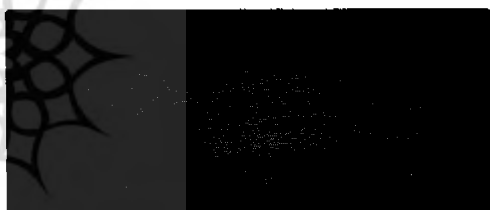
میانگین قیمت مس تولید کنندگان ایالات متحده آمریکا نیز دچار کاهش شد و به ۸۳/۷ سنت به ازای هر پوند رسید که نسبت به سال قبل حدود ۱۷/۴ درصد کمتر می باشد.

سقوط قیمت های مس در «بورس فلزات لندن» در سال ۱۹۸۲ نیز تداوم یافت. بهای نقدی و سلف مس اعلا در این سال نسبت به سال قبل بترتیب با ۱۵/۵ و ۱۶ درصد کاهش به ۶۷/۲ و ۶۸/۷ سنت به ازای هر پوند رسید. بهای نقدی و سلف مس استاندارد نیز حدود ۱۶/۹ و ۱۶/۵ درصد کاهش پیدا کرد و به ۶۵/۶ و ۶۷/۵ سنت به ازای هر پوند تنزل یافت. همچنین در سال ۱۹۸۲، سطح بهای تولید کنندگان مس ایالات متحده آمریکا نیز در مقایسه با میانگین قیمت های سال قبل حدود ۱۲/۹ درصد کمتر بود و به ۷۲/۹ سنت رسید.

در سال ۱۹۸۳، پس از کاهش میانگین قیمت های مس در سالهای ۱۹۸۱ و ۱۹۸۲، مجدداً سطح میانگین قیمت های مس رو بفزونی گذاشت. بهای نقدی مس اعلاء به

۷۲/۲ سنت به ازای هر پوند رسید که خود متضمن افزایشی برابر با ۷/۴ درصد می‌باشد و سطح بهای سلف مس اعلان نیز در «LME» به ۷۳/۹ سنت بالغ گشت که خود مبین ۷/۵ درصد افزایش است. بهای نقدی و سلف مس استاندارد نیز در «بورس فلزات لندن» بترتیب معادل ۷/۱ و ۶/۸ درصد افزایش پیدا کرد و به ۷۰/۳ و ۷۲/۱ سنت به ازای هر پوند رسید. از سوی دیگر، سطح بهای مس تولیدکنندگان ایالات متحده نیز پایه‌های افزایش قیمت‌ها در (LME)، روبه فزونی گذاشت و با ۶/۸ درصد افزایش به ۷۷/۹ سنت به ازای هر پوند رسید.

نقدی و سلف مس اعلاء در «LME» در هر مورد به ۶۴/۹ سنت به ازای هر پوند بالغ گشت که این برای نخستین بار در طی سالهای مورد بررسی است که میانگین قیمت‌های نقدی و سلف، یکسان گردیده است. بهای نقدی و سلف مس استاندارد نیز مقداری افزایش یافته و بترتیب به ۶۳/۹ و ۶۴/۸ سنت به ازای هر پوند رسید. مع ذلک برای نخستین بار در طی سالهای مورد بررسی، جهت تغییر میانگین بهای مس تولیدکنندگان ایالات متحده امریکا، مخالف جهت تغییر میانگین قیمت‌ها در «LME» بود و بعوض افزایش، قیمت مس تولیدکنندگان مزبور دچار کاهش گشت و به ۶۵/۷ سنت تنزل یافت.

در سال ۱۹۸۴، بهای نقدی و سلف مس اعلاء در «بورس فلزات لندن» کاهش یافت و بترتیب به ۶۲/۶ و ۶۳/۷ سنت به ازای هر پوند تنزل یافت. سطح بهای نقدی و سلف مس استاندارد نیز دچار کاهش شد و به ۶۲/۶ و ۶۳/۵ سنت رسید. بهای مس تولیدکنندگان ایالات متحده امریکا نیز از همین روند متابعت نمود و با ۱۴/۲ درصد کاهش به ۶۶/۸ سنت به ازای هر پوند رسید.

سال ۱۹۸۶ نیز سال کاهش میانگین قیمت‌های مس بود. بهای نقدی و سلف مس اعلاء مورد معامله در «بورس فلزات لندن» بترتیب با ۴ و ۲ درصد کاهش به ۶۲/۳ و ۶۳/۶ سنت به ازای هر پوند کاهش یافت و بهای نقدی و سلف مس استاندارد مورد معامله در این بورس نیز با ۴/۲ و ۳/۴ درصد کاهش به سطح ۶۱/۲ و ۶۲/۶ سنت به ازای هر پوند رسید. میانگین قیمت تولیدکنندگان مس ایالات متحده امریکا نیز با ۱/۵ درصد کاهش روبرو گشت و به ۶۴/۷ سنت به ازای هر پوند رسید که کمترین حد مربوطه در طی سالهای ۱۹۷۷ - ۸۶ محسوب می‌شود.

در سال ۱۹۸۵، قیمت‌ها اندکی دچار افزایش شد بطوریکه میانگین بهای

پیش‌بینی روند آتی قیمت مس در جهان

براساس پیش‌بینی‌های بعمل آمده توسط «بانک جهانی»، بهای مس موسوم به «Grade A»^۱ در «بورس فلزات لندن» به تنی ۱,۶۵۰ دلار در سال ۱۹۹۰ بالغ خواهد گردید. همچنین در سالهای ۱۹۹۵ و ۲۰۰۰

نیز بهای این نوع مس به ۲,۴۵۰ و ۲,۹۰۰ دلار برای هر تن آن فزونی می‌یابد و این در حالی است که بهای مس موسوم به «Grade A» در سال ۱۹۸۶ برابر با تنی ۱,۳۷۶ دلار و در سال ۱۹۸۷ نیز معادل با تنی ۱,۷۸۳ دلار بوده است.

(۱): شامل مس کاتد اعلاء و نیز شمش «Wirebar» اعلاء.

فهرست منابع و مآخذ

الف - منابع فارسی

۱- شرکت ملی صنایع مس ایران. آشنائی با مجتمع مس سرچشمه. تهران: شرکت ملی صنایع مس ایران، ۱۳۶۶.

ب - منابع لاتین

۱- کتاب

- (1): Agarwal, M.C. and Nimkar, S.h. *Economic and Commercial Geography*. Delhi Himalaya Publishing House, 1981.
- (2): *Donges, Juergen B (ed). The Economics of Deep - Sea Mining*. Berlin: Springer — Verlag, 1985.
- (3): Mikesell, Raymond F. *The World Copper Industry*. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1979.
- (4): Tarring, Trevor and Robbins, Peter (eds). *Trading in Metals*. Surrey: Metal Bulletin Books Limited, 1983.
- (5): *Metals*. London: Macdonald Junior Reference Library, 1968.
- (6): *Encyclopaedia Britannica*. 15th ed., 1974.
- (7): *Encyclopaedia of Metallurgy and Materials*. 1985.

۲- گزارش و نشریات ادواری

- (1): CIPEC. *Statistical Bulletin 1983* Paris: CIPEC. Pub., July 1984.
- (2): CIPEC. *Statistical Bulletin 1986*. Paris: CIPEC pub., August 1987.
- (3): United Nations Industrial Development Organization. *Copper Production in Developing Countries*. New York: U.N. Pub., 1972.
- (4): World Bank. *Price Prospects for Major Primary Commodities 1988 - 2000*, Volume I. Washington: The World Bank pub., 1989.